

I. MỤC TIÊU CẦN ĐẠT:

1. Kiến thức: Kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh về các đơn vị kiến thức:

- Truyện ngắn.
- Viết đoạn văn phân tích nhân vật.
- Viết bài văn nghị luận xã hội.

2. Năng lực:

- Năng lực chung: năng lực tư duy, năng lực cảm thụ, năng lực giải quyết vấn đề,...
- Năng lực chuyên biệt:
 - + Năng lực nhận biết, một số yếu tố của nghị luận văn học.
 - + Hiểu được đặc điểm của truyện ngắn, hiệu quả của việc sử dụng các biện pháp tu từ, các hình ảnh đặc sắc.
 - + Vận dụng kiến thức để viết đoạn văn phân tích nhân vật.
 - + Vận dụng kiến thức để viết bài văn nghị luận xã hội.

3. Phẩm chất:

- Thích tìm hiểu, khám phá các giá trị của tác phẩm văn học.
- Trân trọng những sáng tạo nghệ thuật và có ý thức giữ gìn những giá trị đó.
- Chăm chỉ: tích cực học tập, tích cực làm bài, cần cù, cố gắng
- Trung thực: Nghiêm túc trong kiểm tra, sự yêu thích học tập bộ môn

II. MA TRẬN ĐỀ KIỂM TRA: (đính kèm trang sau)

III. BẢNG ĐẶC TẢ ĐỀ KIỂM TRA: (đính kèm trang sau)

IV. NỘI DUNG ĐỀ KIỂM TRA: (đính kèm trang sau)

V. HƯỚNG DẪN CHẤM VÀ BIỂU ĐIỂM: (đính kèm trang sau)

MA TRẬN ĐỀ KIỂM TRA CUỐI KÌ I - MÔN NGỮ VĂN LỚP 9

TT	Thành phần năng lực	Mạch kiến thức	Cấp độ tư duy			Tổng % điểm
			Nhận biết	Thông hiểu	Vận dụng	
Phần I	Năng lực Đọc hiểu	Truyện ngắn	2	2	1	40
Phần II	Năng lực Viết	Viết đoạn văn phân tích nhân vật	1*	1*	1*	20
		Viết bài văn nghị luận xã hội	1*	1*	1*	40
Tổng			2	3	2	100
Tỉ lệ %			20%	40%	40%	
Tỉ lệ chung%			60		40	

**BẢN ĐẶC TẢ MA TRẬN ĐỀ KIỂM TRA CUỐI KÌ I - MÔN NGỮ VĂN
LỚP 9**

TT	Chủ đề		Mức độ đánh giá	Số câu hỏi theo mức độ nhận thức		
				Nhận biết	Thông hiểu	Vận dụng
1	Đọc hiểu	Truyện ngắn	Nhận biết - Nhận biết được ngôi kể - Nhận biết được đặc điểm nhân vật. Thông hiểu - Lời dẫn trực tiếp và lời dẫn gián tiếp. - Nêu tác dụng biện pháp tu từ Vận dụng - Rút ra được thông điệp có ý nghĩa với bản thân.	2	2	3
		Viết đoạn văn phân tích nhân vật.	Nhận biết: Nhận biết được yêu cầu của đề bài. Thông hiểu: Đảm bảo cấu trúc đoạn văn phân tích nhân vật. Vận dụng: Viết hoàn chỉnh đoạn văn	1*	1*	1*
2	Viết	Viết bài văn nghị luận xã hội	Nhận biết: Nhận biết được vấn đề nghị luận về vấn đề được nêu trong đề bài. Thông hiểu: Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận. Vận dụng: Viết một bài văn nghị luận xã hội	1*	1*	1*
Tổng số câu				2TL 2TL*	2TL 2TL*	1TL 2TL*
Tỷ lệ				20	40	40

* **Ghi chú:** Có 02 câu viết bao hàm cả 3 cấp độ. Các cấp độ được thể hiện trong Hướng dẫn chấm.

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc đoạn trích sau:

(Tóm lược: Bà đã tám mươi lăm tuổi, bà thường ngồi ở góc nhà gà gật và nhắc nhở các cháu làm việc nhà khiến Tuất, Hồng, Hải luôn khó chịu và hay cãi lại bà. Khi biết sự việc đó, bố chúng đã nghiêm khắc dạy dỗ các con.)

...Lúc ấy là chín giờ rưỡi, bố đi họp ở công ty về. Thoáng qua là bố biết hết đầu đuôi câu chuyện. Bố bảo mẹ, thôi để các con nó học, xong bố sẽ nói chuyện.

Mười giờ rưỡi, Tuất, Hồng, Hải, học xong bài, ngồi trước mặt bố. Bố nói:

- Các con nghĩ rằng, bà chỉ có một tuổi già tám mươi lăm năm sống chuyên ngồi thui thủi ở góc nhà như hôm nay thôi ư? Không, bà có cả một thời thanh niên sôi nổi. Bà từng là Thanh niên xung phong, từng cầm súng bắn máy bay giặc Mỹ xâm lược nước ta. Bà làm công nhân dệt đến năm năm mươi lăm tuổi mới về hưu. Ông lúc ấy còn ở bộ đội. Từ thằng Tèo trở đi đều qua tay bà săn sóc, nếu không thì...

Bố nói đến đó thì bà nằm ở cái phản ở buồng ngoài thức giấc.

- Bố Tèo nói cái gì thế?

- Bà cứ ngủ đi, để con dạy bảo chúng. Con cháu không biết công ơn ông bà thì không thành người, bà ạ. Nói rộng ra, con dạy cho chúng biết rằng: Đằng sau người già là cả một cuộc đời rộng lớn mà họ đã dùng cảm đương đầu đấy. Hãy kính trọng và yêu quý họ!

Bố nói dứt thì bước tới, cúi xuống đỡ bà dậy. Bà ngồi lên, cào tóc xong thì quài tay ra sau búi lại; tóc bà rụng hết rồi, búi lại chỉ còn bằng quả ổi. Nấn búi tóc bé tý, bà cúi xuống lục cái túi vải đỏ lâu nay lúc nào cũng vẫn để ở đầu giường. Trong cái túi đó có hai chỉ vàng, bà dự định dành cho cái Hải một, cái Hồng một. Trong cái túi đó có một cuốn Sổ tiết kiệm, bà nói, bà để dành từ hồi thằng Tèo mới đẻ, giờ không biết có bao nhiêu, bà cho thằng Tèo và thằng Tuất để hai đứa mua xe máy, con trai đi đâu phải có cái xe máy mới ra mẽ người!

- Con biết rồi! Con biết rồi! Bà nằm nghỉ đi!

Bố nói. Bà chép miệng, xoay người xuống mặt phản:

- Ủ, mẹ nằm. Nhưng mà chắc là chẳng ngủ được nữa đâu, giờ sắp sáng rồi còn gì!

Bà nằm co ro, chốc chốc lại nghe lên ngắt lời bố: “Thôi, các cháu nó còn đại người, đừng trách chúng, con à”...

(Trích “Bà ngồi ở góc nhà” - Ma Văn Kháng - “Những truyện hay viết cho thiếu nhi” NXB Kim Đồng, trang 172-174)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1 (0,5 điểm). Chỉ ra ngôi kể được sử dụng trong đoạn trích trên.

Câu 2 (0,5 điểm). Trong đoạn trích, người bố nhắc đến những công việc nào bà từng làm thời thanh niên?

Câu 3 (1,0 điểm). Chỉ ra một lời dẫn trực tiếp được sử dụng trong đoạn trích và cho biết dấu hiệu giúp em nhận ra đó là lời dẫn trực tiếp?

Câu 4 (1,0 điểm). Biện pháp tu từ ẩn dụ được sử dụng trong câu văn sau có tác dụng như thế nào: *“Nói rộng ra, con dạy cho chúng biết rằng: Đằng sau người già là cả một cuộc đời rộng lớn mà họ đã dùng cảm đương đầu đấy.”*?

Câu 5 (1,0 điểm). Từ nội dung của đoạn trích, em rút ra những bài học gì về cách ứng xử của con cháu đối với ông bà trong gia đình?

II. VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm). Em hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) phân tích nhân vật người bà trong đoạn trích ở phần Đọc hiểu.

Câu 2 (4,0 điểm). Viết bài văn nghị luận xã hội (khoảng 400 chữ) về một vấn đề cần giải quyết: *“Là học sinh, em nghĩ nên làm gì để giúp đỡ và chia sẻ trách nhiệm với cha mẹ trong gia đình?”*

----- **HẾT** -----
(Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm)

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Hồi nhỏ tôi rất nghịch, ăn đòn khá thường xuyên. Điều đó buộc đầu óc non nớt của tôi phải tìm cách đối phó với những trận đòn trừng phạt của ba tôi. Mỗi lần phạm lỗi, hễ thấy ba tôi dợm rút cây roi mây ra khỏi vách là tôi vội vàng chạy sang nhà bà tôi. Bà tôi thường nằm trên cái sập gỗ lim đen bóng, bên dưới là những ngăn kéo đựng thuốc bắc của ông tôi. Bà nằm đó, miệng bồm bẻm nhai trầu, tay phe phẩy chiếc quạt mo cau với một dáng điệu thong thả.

- Bà ơi, bà!- tôi chạy đến bên chiếc sập, hồn hên kêu.

Bà tôi chỏi tay nhòm dây:

- Gì đó cháu?

- Ba đánh! – Tôi nói, miệng méo xệch.

- Cháu đừng lo! Lên đây nằm với bà!

Bà tôi dịu dàng trấn an tôi và đưa tay kéo tôi lên sập, đặt tôi nằm khuất sau lưng bà, phía sát tường. Xong, bà tôi xoay người lại, nằm quay mặt ra ngoài.

Lát sau, ba tôi bước qua, tay vung vẩy con roi dài, miệng hỏi:

- Mẹ có thấy thằng Ngạn chạy qua đây không?

- Không thấy.

Bà tôi thản nhiên đáp và tiếp tục nhai trầu. Tôi nằm sau lưng bà, tim thót lại vì lo âu. Tôi chỉ cảm thấy nhẹ nhõm khi nghe tiếng bước chân ba tôi xa dần. {....}.

Bà tôi không bao giờ từ chối yêu cầu của tôi. Bà vừa gãi lưng cho tôi vừa thủ thỉ kể chuyện cho tôi nghe. Những câu chuyện đời xưa của bà tôi nghe đã thuộc lòng.... Tuy vậy, mỗi khi bà kể chuyện, tôi luôn luôn nằm nghe với cảm giác hứng thú hệt như lần đầu tiên, có lẽ do giọng kể dịu dàng và âu yếm của bà, bao giờ nó cũng toát ra một tình cảm trìu mến đặc biệt dành cho tôi khiến trái tim tôi run lên trong một nỗi xúc động hân hoan khó tả. Và tôi ngủ thiếp đi lúc nào không hay, với trái tim không ngừng thốn thức.

(Nguyễn Nhật Ánh, trích “Mắt biếc”, NXB Trẻ, 2021)

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1 (0,5 điểm). Chỉ ra ngôi kể được sử dụng trong đoạn trích trên.

Câu 2 (0,5 điểm). Chỉ ra những chi tiết miêu tả hình ảnh người bà trong đoạn văn đầu của đoạn trích.

Câu 3 (1,0 điểm). Chỉ ra một lời dẫn trực tiếp được sử dụng trong đoạn trích và cho biết dấu hiệu giúp em nhận ra đó là lời dẫn trực tiếp?

Câu 4 (1,0 điểm). Biện pháp tu từ liệt kê được sử dụng trong câu văn sau có tác dụng như thế nào: “Bà nằm đó, miệng bồm bẻm nhai trầu, tay phe phẩy chiếc quạt mo cau với một dáng điệu thong thả.”?

Câu 5 (1,0 điểm). Từ nội dung của đoạn trích, em rút ra những bài học gì về cách ứng xử của con cháu đối với ông bà trong gia đình?

II. VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm). Em hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) phân tích nhân vật người bà trong đoạn trích ở phần Đọc hiểu.

Câu 2 (4,0 điểm). Viết bài văn nghị luận xã hội (khoảng 400 chữ) về một vấn đề cần giải quyết: *"Là học sinh, em nghĩ làm thế nào để thể hiện tình yêu thương và sự quan tâm đến người thân đúng cách?"*

----- **HẾT** -----

(Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm)

UBND PHƯỜNG VIỆT HÙNG
TRƯỜNG THCS VIỆT HÙNG

ĐỀ DỰ BỊ

(Đề gồm 2 trang)

ĐỀ KIỂM TRA CUỐI KÌ I
NĂM HỌC 2025-2026
MÔN: NGỮ VĂN 9

Thời gian làm bài: 90 phút

Ngày kiểm tra: 25/12/2025

Tiết PPCT: 66, 67

I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc văn bản văn sau:

Mùa hè năm đó là mùa hè quê ngoại.

Cuối năm lớp chín, tôi học bù đầu, người xanh như tàu lá. Ngày nào mẹ tôi cũng mua bí đỏ về nấu canh cho tôi ăn. Mẹ bảo bí đỏ bổ óc, ăn vào học bài sẽ mau thuộc. Trước nay, tôi vốn thích món này. Bí đỏ nấu với đậu phộng thêm vài cọng rau om, ngon hết biết. Nhưng ngày nào cũng phải buộc ăn món đó, tôi đâm ngán. Hơn nữa, dù dạ dày tôi bấy giờ tuyên một màu đỏ, trí nhớ tôi vẫn chẳng khá lên chút nào. Tôi học trước quên sau, học sau quên trước. Vì vậy tôi phải học gấp đôi những đĩa khác.

Tối, tôi thức khuya lơ khuya lắc. Sáng, tôi dậy từ lúc trời còn tờ mờ. Mắt tôi lúc nào cũng đỏ kè. Ba tôi bảo :

- Nhất định đầu thành Chương bị hở một chỗ nào đó. Chữ nghĩa đỏ vô bao nhiêu rớt ra bấy nhiêu. Thế nào sang năm cũng phải hàn lại.

Mẹ tôi khác ba tôi. Mẹ không phải là đàn ông. Mẹ không nở bông phèng trước thân hình còm nhom của tôi. Mẹ xích lại gần tôi, đưa tay nắn nắn khớp xương đang lòi ra trên vai tôi, bùi ngùi nói :

- Mà học hành cách sao mà càng ngày càng giống con mấm vậy Chương ơi !

Giọng mẹ tôi như một lời than. Tôi mỉm cười trấn an mẹ:

- Mẹ đừng lo! Qua kỳ thi này, con lại mập lên cho mẹ coi!

Không hiểu mẹ có tin lời tôi không mà tôi thấy mắt mẹ rung rung. Thấy mẹ buồn, tôi cũng buồn lây. Nhưng tôi chẳng biết cách nào an ủi mẹ. Tôi đành phải nín thở nuốt trọn một tô canh bí đỏ cho mẹ vui lòng.

Dù sao, công của tôi không phải là công cốc. Những ngày thức khuya dậy sớm đã không phản bội lại tôi. Kỳ thi cuối năm, tôi xếp hạng khá cao.

Ba tôi hào hứng thông báo:

- Sang năm ba sẽ mua cho con một chiếc xe đạp.

Mẹ tôi chẳng hứa hẹn gì. Mẹ chỉ “thương” tôi một cái cốc trên trán:

- Cha mà! Từ nay lo mà ăn ngủ cho lại sức nghe chưa!

Ba tôi vui. Mẹ tôi vui. Nhưng tôi mới là người vui nhất. Tôi đành hoàng chia tay với những tô canh bí đỏ mà không sợ mẹ tôi thờ dài. Dù sao thì cũng cảm ơn mà, con ác mộng của tao, nhưng bây giờ xin tạm biệt nhé! Tôi cúi đầu nói thầm với trái bí cuối cùng đang nằm lẩn lóc trong góc bếp trước khi cung tay cốc cho nó một phát.

(Trích *Hạ đỏ*, Nguyễn Nhật Ánh, Nxb Trẻ, 2019, tr.5-7)

Chú thích: Nguyễn Nhật Ánh (1955), quê ở Thăng Bình, Quảng Nam, là một trong những gương mặt quen thuộc với bạn đọc các thế hệ, đặc biệt là tuổi mới lớn. Truyện của ông thường nhẹ nhàng, trong sáng để lại trong lòng độc giả nhiều dư vị và cảm xúc

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1 (0,5 điểm). Xác định ngôi kể được sử dụng trong đoạn trích

Câu 2 (0,5 điểm). Chỉ ra một lời dẫn trực tiếp được sử dụng trong đoạn trích và cho biết dấu hiệu giúp em nhận ra đó là lời dẫn trực tiếp?

Câu 3 (1,0 điểm). Phân tích tác dụng của biện pháp tu từ điệp ngữ trong các câu sau:

“Ba tôi vui. Mẹ tôi vui. Nhưng tôi mới là người vui nhất”.

Câu 4 (1,0 điểm). *Mẹ xích lại gần tôi, đưa tay nắn nắn khớp xương đang lồi ra trên vai tôi, bùi ngùi nói :*

- Mà học hành cách sao mà càng ngày càng giống con lắm vậy Chương ơi !

Chi tiết trên gợi cho em cảm nhận gì về nhân vật người mẹ?

Câu 5 (1,0 điểm). Em có đồng tình với cách học “*học gáp đôi những đĩa khác*” của Chương không? Vì sao?

II. VIẾT (6.0 điểm).

Câu 1 (2,0 điểm). Viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) phân tích vẻ đẹp của nhân vật Chương trong đoạn trích ở phần Đọc hiểu

Câu 2 (4,0 điểm). Ước mơ là ngọn đèn soi sáng con đường đến với tương lai. Tuy nhiên, một bộ phận giới trẻ hiện nay đang sống không có ước mơ. Em hãy viết bài văn nghị luận (khoảng 400 chữ) đề xuất giải pháp cho thực trạng đó.

----- **HẾT** -----

(Cán bộ coi thi không giải thích gì thêm)